

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Vuoden 2020 jälkeiseen yhteiseen maatalouspolitiikkaan vaikuttavat pääasialliset taustatekijät”**(omaaloitteinen lausunto)**

(2017/C 075/04)

Esittelijä: **Simo TIAINEN**

Komitean täysistunnon päätös	21.1.2016
Oikeusperusta	työjärjestyksen 29 artiklan 2 kohta omaaloitteinen lausunto
Vastaava erityisjaosto	”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö”
Hyväksyminen erityisjaostossa	24.11.2016
Hyväksyminen täysistunnossa	15.12.2016
Täysistunnon numero	521
Äänestystulos	188/2/8
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) on auttanut rakentamaan Euroopan unionia puoli vuosisataa. Paluu perusasioihin voisi nyt tarjota mahdollisuuden uuden pitkän aikavälin vision laatimiseen YMP:tä varten ja sitä kautta selkeiden ja konkreettisten suuntaviivojen antamiseen sekä maataloustuottajille että myös miljoonille kansalaisille. Komitea on aina ollut sitä mieltä, että tulevilla YMP:llä tulee puolustaa eurooppalaista maatalousmallia, joka perustuu elintarvikeomavaraisuuden ja kestävä kehityksen periaatteisiin sekä Euroopan kansalaisten – niin maataloustuottajien, maatalousalan työntekijöiden kuin kuluttajienkin – todellisiin tarpeisiin vastaamiseen.

1.2 ETSK suhtautuu myönteisesti alustaviin keskusteluihin ja ajatuksiin vuoden 2020 jälkeisestä tulevasta YMP:stä. Vaikka perussopimuksissa asetetut YMP:n vuodesta 1957 muuttumattomat tavoitteet sekä uudet haasteet, jotka YMP:n on kohdattava, ovat nyt tärkeämpiä kuin koskaan, nykyisen YMP:n ja sen edellisen uudistuksen tulosten perinpohjainen analysointi on välttämätöntä. Tässä lausunnossa on tarkoitus esittää ehdotuksia ja osallistua YMP:n tulevaisuutta käsittelevään pohdiskeluun.

1.3 Kun otetaan huomioon YMP:n monimutkaisuus ja edellisen uudistuksen toteuttamisen hankaluus, maataloustuottajat tarvitsevat ennen muuta poliittista vakautta ja pitkän aikavälin näkemystä maatalouspolitiikasta. Pohdiskeluun, tavoitteista sopimiseen, haasteista keskustelemiseen ja ratkaisujen löytämiseen kuuluu väistämättä varsinkin Lissabonin sopimusta sovellettaessa useita vuosia. EU:n toimielinten tulisi siksi pikaisesti sopia nykyisen YMP:n jatkamisesta vähintään kahdella vuodella.

1.4 YMP:llä olisi helpotettava nuorten ja uusien viljelijöiden asettautumista paitsi erityisin välinein myös tarjoamalla todellista poliittista vakautta. Maataloustuottajat tarvitsevat enemmän vakautta voidakseen tehdä vuosikymmenten päähän ulottuvia investointeja ja ratkaista sukupolvenvaihdosten asettamat haasteet.

1.5 Tulevassa YMP:ssä olisi otettava huomioon toisaalta maatalousmallien moninaisuus ja alueelliset erityispiirteet ja toisaalta YMP:n erilaiset taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät tavoitteet. Oma elintarviketuotanto ja oma maatalous ovat tärkeitä ja kuuluvat jokaisen kansakunnan kulttuuriin maailmassa. Eurooppalaisen elintarvikepolitiikan tulisi perustua terveelliseen ja laadukkaaseen ruokaan ja luoda synergiaa YMP:n kanssa. Yhtenä YMP:n peruseriaatteena tulisi olla elinvoimaisen ja kestäväpohjaisen maatalouden säilyttäminen kaikilla EU:n alueilla.

1.6 Seuraavan YMP:n uudistuksen tärkeimpänä tausta-ajatuksena tulisi olla yksinkertaistaminen. YMP:n täytäntöönpanon tulee olla sujuvampaa, ja on kehitettävä järkevempiä valvonta- ja seuraamusjärjestelmiä. On erittäin tärkeää, että viljelijöille maksetaan tukimaksut ajoissa.

1.7 Koska YMP on ala, johon liittyy suoria EU-tason toimia, ja koska yhteisön etuuskohtelun purkaminen johtaa tuottajahintojen alenemiseen, tulevilla YMP:llä on pystyttävä vastaamaan kaikkiin sen edessä oleviin haasteisiin, myös markkinahäiriöihin. Tästä syystä toimintakehystä on suunnattava uudelleen, jotta voidaan ratkaista kaikki nämä haasteet ja tarjota tarkoituksenmukaisia välineitä unionin tasolla.

1.8 Euroopan komissio aikoo jatkaa työtään vuonna 2017 ja järjestää laajan kuulemisen YMP:n yksinkertaistamisesta ja uudistamisesta. On tärkeää, että Euroopan kansalaisyhteiskunnalla on aktiivinen rooli tässä prosessissa. ETSK:n olisi perustettava valmisteluryhmä seuraamaan prosessia ja osallistumaan siihen.

2. Johdanto

2.1 Maataloudella on keskeinen asema tulevaisuuden strategisissa taloudellisissa, sosiaalisissa ja ympäristöä koskevissa haasteissa. YMP on ollut menestystarina Euroopassa varsinkin siksi, että eurooppalaiset kuluttajat ovat viime vuosikymmenten aikana päässeet hyötymään aiempaa turvallisemmista elintarvikkeista ja alemmista hinnoista. Eräillä alueilla on kuitenkin biologiseen monimuotoisuuteen, ympäristöön ja maisemaan liittyviä ongelmia, jotka on ratkaistava. Kestäväpohjaisen maatalouden avulla tuotettu laadukas ruoka on yksi kansalaisten ja kuluttajien tärkeimmistä vaatimuksista. Odotusten täyttämiseksi tarvitaan yhteistä maatalouspolitiikkaa, jotta voidaan taata terveelliset ja turvalliset elintarvikkeet, korkea laatu kohtuuhintaan, ympäristön- ja maisemansuojelu ja maaseudun dynaaminen talous.

2.2 Kun viljelijät tuottavat elintarvikkeita markkinakeskeisessä yhteiskunnassamme ja varmistavat näin elintarviketurvan, toiminta vaikuttaa samalla veden saatavuuteen ja laatuun sekä ilman ja maaperän laatuun eli koko luonnonympäristöön mutta luo samalla työpaikkoja maaseudulle ja ylläpitää maaseutumaisemaa. Monet näistä oheistuotteista tulisi nähdä julkishyödykkeinä.

2.3 Maa- ja metsätalous liittyvät läheisesti toisiinsa, koska ne kattavat suuren osan maankäytöstä EU:ssa. Metsätalous osallistuu usein julkisten hyödykkeiden tarjoamiseen.

2.4 Vuoden 2020 jälkeiseen YMP:hen vaikuttavia tekijöitä ovat ensinnäkin maatalouteen kohdistuvat haasteet mutta myös se, että kyse on Euroopan laajuisesta asiasta, johon liittyy erityinen uudistusprosessi ja määrärahat. Ennen kaikkea se edellyttää selkeää visiota tulevia vuosikymmeniä varten.

2.5 Yhteinen maatalouspolitiikka on aina ollut yksi EU:n keskeisistä politiikanaloista. YMP ajaa hyvin pitkälti Euroopan kansalaisyhteiskunnan etuja. Siksi on tärkeää, että ETSK on ennakoivasti mukana valmistelemaan YMP:n seuraavaa uudistusta, joka koskee vuoden 2020 jälkeistä aikaa.

3. Maataloudella on edessään suuria haasteita

Elintarviketurvaan liittyvät haasteet

3.1 Kun otetaan huomioon odotettavissa olevat maailmanlaajuiset väestönkehityksen suuntaukset, maailmassa on vuonna 2050 ruokittavana noin yhdeksän miljardia ihmistä. On havaittu, että elintason parantuessa monilla maailman alueilla ruoan kysyntä kasvaa ja siirtyään ruokavalioiden, jotka sisältävät enemmän eläintuotteita. Nämä kehityssuunnat johtavat ruoan kysynnän kaksinkertaistumiseen vuoteen 2050 mennessä. EU:n tulee kantaa vastuunsa maailman elintarviketurvasta. Eurooppalaisten maataloustuotteiden vienti ei kuitenkaan ratkaise maailman nälkäongelmaa. Elintarviketurvan tulisi perustua kestävyysajatteluun mukaisesti lähiruokajärjestelmiin. Jokaisen kansakunnan täytyy kantaa vastuu omasta elintarviketurvastaan; tätä suosittaa myös FAO. ETSK:n mielestä on tarpeen, että EU asettaa tärkeälle sijalle myös tiedonsiirron ja kokemustenvaihdon, joka koskee keinoja, joiden avulla muualla maailmassa voidaan paikan päällä tuottaa enemmän ja parempaa ruokaa kestävyysperiaatteiden mukaisesti.

3.2 Samaan aikaan odotetaan, että ruoan kysyntä pysyy Euroopassa melko vakaana mutta monimuotoisena muun muassa laadun, terveellisuuden, eettisyyden ja alkuperän suhteen.

Ympäristöhaasteet

3.3 Maatalous ja ympäristö ovat hyvin tiiviisti ja monin tavoin kytköksissä toisiinsa kaikilla alueilla. Maa- ja metsätaloudella on oleellinen merkitys luonnonsuojelulle, luonnon monimuotoisuuden suojelulle, veden ja maaperän laadulle ja saastuttamisen vähentämiselle.

Energiahuoltoon koskevat haasteet

3.4 EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteissa on asetettu tavoitteeksi uusiutuvien energialähteiden osuuden lisääminen ainakin 27 prosenttiin energiakulutuksesta vuoteen 2030 mennessä. Osuutta on tarkoitus kasvattaa tulevaisuudessa. Maa- ja metsätaloudessa voidaan tuottaa biomassaa tavoitteen saavuttamiseksi vihreän kasvun talouden puitteissa. Niiden on myös parannettava omaa energiatehokkuuttaan.

Ilmastonmuutos: sopeutuminen ja hillitseminen

3.5 Komissio esitteli 20. heinäkuuta 2016 säädösehdotuspaketin, jossa vahvistettiin yksityiskohtaiset säännöt vuoteen 2030 ulottuvia EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteita varten. Tällä EU pyrkii hillitsemään ilmastonmuutosta joulukuussa 2015 solmitun Pariisin COP21-ilmastosopimuksen mukaisesti. Maa- ja metsätalous ovat osa ratkaisua, jonka avulla vähennetään päästöjä ja varastoidaan hiiltä maaperään ja puuhun. Elintarviketurvaa koskevaan haasteeseen vastaamiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tarvitaan vihreää kasvua, agroekologista lähestymistapaa ja maataloustuotannon tehostamista kestävyysajattelun mukaisesti. Sopeutuminen ilmastonmuutokseen on ratkaisevan tärkeää myös tulevaisuuden maataloudelle.

Maaseudun tasapainoinen kehittäminen

3.6 Maa- ja metsätaloudella ja kaikilla niihin liittyvillä biotalouden muodoilla on perustavanlaatuinen merkitys maaseudun dynaamisuuksien säilyttämisen ja maaseudun tasapainoisen kehityksen vahvistamisen kannalta. Ne ovat tärkeitä työllisyydelle, kulttuurille, alueelliselle yhteenkuuluvuudelle ja maaseutumatkailulle koko EU:n alueella. Monilla syrjäisillä alueilla, vuoristoalueilla ja epäsuotuisilla alueilla väestökato ja väestön ikääntyminen ovat edelleen vallitsevia väestökehityksen suuntia. Julkisilla toimilla, etenkin YMP:llä, tulisi pitää yllä maataloutta ja tukea maataloustuottajia koko EU:n alueella, myös alueilla, joilla esiintyy erityisiä ongelmia. Tuki luonnonhaitta-alueilla sijaitseville maatiloille on keskeistä maaseudun kehityksen kannalta, sillä maatalous ei muuten olisi kannattavaa tällaisilla alueilla.

3.7 YMP:n kahden pilarin välinen synergia on tärkeää ja sitä tulisi vahvistaa. Uusimmassa uudistuksessa vahvistettiin yhteyttä ja johdonmukaisuutta kaikkien ERI-rahastojen välillä, ja tätä olisi jatkettava.

3.8 ETSK kannattaa yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (community-led local development, CLLD) käytön laajentamista ja tekemistä pakolliseksi kaikkien ERI-rahastojen yhteydessä maaseudun tasapainoiseksi kehittämiseksi. Paikallisten toimintaryhmien (local action group, LAG) hyödyntäminen paikallisina kumppanuuksina, joihin osallistuu maataloustuottajia ja joiden avulla kartoitetaan ja rahoitetaan paikallisia hankkeita, vaikuttaa myönteisesti väestön elämänlaatuun. Näin voitaisiin ennalta ehkäistä tehokkaasti väestökatoa ja väestön ikääntymistä EU:n maaseutualueilla.

3.9 Sukupolvenvaihdos on keskeinen kysymys maatalouden ylläpitämisessä, ja nuorten ja/tai uusien viljelijöiden asettautumista olisikin autettava kaikin keinoin. Myös tuotantosidonnaiset tuet ovat välttämättömiä niillä aloilla ja alueilla, joilla tietty maatalouden muoto tai tietyt maataloussektorit ovat erityisen merkittäviä taloudellisista, sosiaalisista tai ympäristöön liittyvistä syistä. Yhtenä YMP:n selkeänä tavoitteena tulee myös olla aktiiviviljelijöiden ja aktiivisen tuotannon kannustaminen.

Hintojen ja tulojen vaihtelu

3.10 Maatalous on omanlaistaan taloudellista toimintaa, joka ei noudata tavallisesti talouteen vaikuttavia lainalaisuuksia. Markkinataloudessa hintojen ja tulojen vaihtelut ovat seurausta tarjonnan ja kysynnän muutoksista. Koska elintarvikkeet kuitenkin ovat luonteeltaan perushyödykkeitä, niiden hinnat eivät periaatteessa jousu. Elintarvikkeiden tarjonnassa ei myöskään voida reagoida nopeasti hintamuutoksiin. Tämän vuoksi tuotantomäärien odottamattomat muutokset vaativat usein pidemmän ajan ja suurempia hintamuutoksia markkinoiden tasapainon palauttamiseksi. Edellä mainituista syistä maatalousmarkkinoita pidetään erittäin epävakaina. Myös muita innovatiivisia markkinamekanismeja voitaisiin kokeilla.

Kulutuskysyntä

3.11 Kuluttajat haluavat ostaa turvallisia, kestävyysperiaatteiden mukaisesti tuotettuja, ravitsevia ja laadukkaita elintarvikkeita. Lisäksi he vaativat kohtuuhintaisia elintarvikkeita, ja talouskriisi on vahvistanut tätä vaatimusta. Monet kuluttajat arvostavat elintarvikkeiden jäljitettävyyttä ja paikallisesti tuotettuja elintarvikkeita. Erityiseurobarometri 410 osoittaa, että selvä enemmistö vastaajista kaikissa jäsenvaltioissa pitää tietoa lihan alkuperästä tarpeellisena. Tämän haasteen ratkaiseminen on kaikkien elintarvikeketjun sidosryhmien vastuulla.

Kestävä kehitys

3.12 Tulevan YMP:n, kuten kaikkien muidenkin EU:n toimintapolitiikkojen, tulee olla kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista. YMP vaikuttaa moniin tavoitteisiin, mutta tärkein on tavoite nro 2: Poistetaan nälkä, saavutetaan ruokaturva, parannetaan ravitsemusta ja edistetään kestävästä maataloutta.

Epävarmuustekijät kansainvälisessä kaupassa

3.13 Kansainvälisen kaupan asema korostuu väistämättä tulevaisuudessa. Venäjän hiljattainen tuontikielto EU:sta tuleville elintarvikkeille on kuitenkin johtanut merkittävään epävarmuuteen kansainvälisen kaupan alalla. Venäjän tuontikielto on aiheuttanut valtavia paineita EU:n maatalousmarkkinoilla, erityisesti eräissä jäsenvaltioissa. Kansainvälisen kaupan epävarmuustekijöihin liittyvien haasteiden torjuminen tulee olemaan ratkaisevan tärkeää maatalouden tulevaisuuden kannalta.

Neuvotteluvoiman siirtyminen elintarvikkeiden toimitusketjuissa

3.14 Viime vuosina neuvotteluvoima elintarvikkeiden toimitusketjussa on siirtynyt enimmäkseen vähittäiskaupan alan ja eräiden ylikansallisten yhtiöiden eduksi ja tavarantoimittajien, etenkin maataloustuottajien, vahingoksi. Tulevalla YMP:llä olisi lisättävä maataloustuottajien neuvotteluvoimaa.

4. EU:n maatalous on eurooppalainen kysymys

4.1 Maatalous on keskeinen kysymys EU:lle. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet asetettiin alun perin Rooman sopimuksessa vuonna 1957, ja ne ovat edelleen päteviä. Esiin on noussut uusia haasteita, jotka koskevat esimerkiksi ympäristönäkökohtia, maaseutualueiden kehitystä sekä laatua ja terveyttä ja jopa maailmalla vallitsevaa nälänhätää, mutta sopimuksia ei ole vielä mukautettu niiden huomioon ottamiseksi.

4.2 YMP on perusluonteeltaan eurooppalaista ja yhdennettyä politiikkaa, jolla on yhä enemmän sidoksia muihin erityisiin eurooppalaista lisäarvoa tarjoaviin toimintapolitiikkoihin muun muassa työllisyyden, ympäristön, ilmaston, kilpailun, talousarvion, kaupan ja tutkimuksen aloilla.

4.3 YMP on perusedellytys sisämarkkinoiden saattamiselle valmiiksi EU:n elintarvikealalla. Euroopan elintarviketeollisuus on EU:n suurin teollisuudenala, joka tarjoaa yli viisi miljoonaa työpaikkaa.

YMP:n seuraavan uudistuksen valmistelu

4.4 Monitahoisuus ja toissijaisuusperiaate ovat avainsanoja, kun on kyse soveltumisesta kaikille aloille ja alueille. Näitä ominaisuuksia on korostettu viimeisimmässä uudistuksessa. Yhteisten sääntöjen valmistelu ja niistä käydyt neuvottelut Lissabonin sopimuksen mukaisesti ja myös 28 jäsenvaltion ja Euroopan parlamentin kanssa on ollut erityisen monimutkainen tehtävä.

4.5 Nykyisten poliittisten toimenpiteiden arviointia ei ole vielä toteutettu. Nk. viherryttämisvelvoitteiden ensimmäisen täytäntöönpanovuoden arviointi on edelleen meneillään. Sama koskee ekologisia aloja. On tärkeää, ettei YMP:n uudistusta tehdä kiireellisesti ilman nykyisen YMP:n selkeää ja perusteellista arviointia, jotta voidaan eritellä, missä määrin poliittisilla toimenpiteillä on saavutettu niille asetetut tavoitteet. Tämä edellyttää kunnollista arviointia erityisesti niistä toimenpiteistä, joiden tulokset ovat nähtävissä vasta pidemmän ajan päästä (esim. viherryttämisvelvoitteet).

4.6 Edellinen uudistus käynnistettiin vuonna 2010 ja sen täytäntöönpano alkoi vuonna 2015, eli uudistuksen toteuttamiseen tarvittiin viisi vuotta. Seuraavaa YMP:n uudistusta ei ehditä saada valmiiksi komission ja Euroopan parlamentin nykyisellä toimikaudella siten, että sen täytäntöönpano olisi mahdollista vuonna 2021. Sen vuoksi tarvitaan siirtymäkausi nykyisen YMP:n jatkamiseksi riittävän pitkään vuoden 2020 jälkeen.

Toissijaisuus ja eurooppalainen lisäarvo

4.7 YMP:n perustana on vuodesta 1962 ollut kolme perusperiaatetta: markkinoiden yhtenäisyys, yhteisön etuuskohtelu ja taloudellinen yhteisvastuullisuus. Sisämarkkinat ovat nykyään tosiasia, mutta yhteisön etuuskohtelua ja taloudellista yhteisvastuullisuutta on syytä vahvistaa poliittisella tasolla.

4.8 Globalisaation myötä Yhdysvallat edistää maatalouttaan rahoitustuella, joka perustuu kuluttajille suunnattuun ruokakuponkiohjelmaan ja Buy American Act -lakiin. Euroopan unionin tulisi toteuttaa vastavuoroisia toimenpiteitä ja korostaa eurooppalaisen tuotannon suosimisen strategista merkitystä Buy European Act -säädöksen avulla.

5. Yleistä

Brexit

5.1 Brexit tulee vaikuttamaan suuresti EU:hun ja erityisesti sisämarkkinoihin ja kansainväliseen kauppaan ja siten YMP:n tulevaisuuteen. Jos Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:n tulliliitosta, brexit-neuvotteluissa olisi käytettävä nykyisiä kauppavirtoja lähtökohtana, jonka perusteella jaetaan EU-28:n kiintiö WTO:ssa Yhdistyneen kuningaskunnan ja uuden EU:n kesken.

Kilpailukyky, tuottavuus ja kestävä kehitys

5.2 Vuoden 1992 uudistuksen jälkeen kilpailukyvyistä on tullut YMP:n ensisijainen tavoite suorien tukien käyttöönoton myötä. Kilpailukyvyyn, tuottavuuden ja kestäväen kehityksen eteenpäin viemiseksi tarvitaan kuitenkin uusia, innovoinnin edistämiseen keskittyviä kannustimia (uusien teknologioiden kehittäminen, levittäminen ja käyttöönotto).

5.3 Maatalousalalla tarvitaan huomattavia investointeja, jotka ovat mahdollisia, jos odotettavissa oleva tulotaso on riittävä ja taloudelliset riskit hallinnassa. Maataloustulon tukeminen suorilla tuilla on nykyisessä tilanteessa välttämättömyys.

Maatalouden riskien ja kriisien hallinta

5.4 EU:n tuottajat eivät ole enää eristyksissä maailmanmarkkinoista ja niiden suuremmista hintavaihteluista. Lisäksi maatalouteen kohdistuu äärimmäisiä luonnonilmiöitä ja yhä enemmän terveyteen liittyviä ongelmia tavaroiden ja ihmisten liikkuvuuden lisääntymisen vuoksi (pandemiat). Nämä johtavat huomattaviin tuotannonmenetyksiin. YMP:n tulisi tarjota erityisiä välineitä, joilla maatalousala voi rajoittaa ja hallita näitä riskejä.

5.5 Nykyinen YMP tarjoaa käyttöön joitakin riskinhallintavälineitä. Interventiohintaa, yksityinen varastointi, myynninedistäminen ja termiinihintat ja yhteisen markkinajärjestelyn työkalut olisi säilytettävä tai niitä olisi kehitettävä.

5.6 Myös uusien välineiden kehittämiselle on kuitenkin selkeä tarve:

- **Markkinoiden seurantamekanismit** on kehitettävä edelleen. Euroopan komission olisi määritettävä kriisitasot, jotta se voi toimia tehokkaammin kriisien estämiseksi. Tuotantomääriä ja hintoja koskevalla paremmalla markkinoiden avoimuudella on keskeinen merkitys toimitusketjun moitteettomalle toiminnalle.
- **Keskinäisten rahastojärjestelmien** ja vakuutusjärjestelmien (viljelykasvit, liikevaihto ja tulo) kokeilemistä olisi jatkettava, jotta saataisiin selville, pystyvätkö vakuutusyhtiöt tai muut tahot tarjoamaan tehokkaita vaihtoehtoja. Komitea panee merkille, että Yhdysvaltojen uusimmassa maatalouslaissa annettiin mahdollisuus vakuutusjärjestelmien käyttöön, mutta mikään EU:n kauppakumppaneista ei käytä ns. vihreää laatikkoa ilmoittaakseen näistä vakuutusvälineistä WTO:lle. Tämän suuntainen kehitys ei saisi missään tapauksessa lisätä tuottajien välisen kilpailun vääristymistä. Järjestelyn kustannukset on myös syytä määrittää.

YMP:n ympäristöulottuvuus

5.7 Ympäristöasiat ovat maataloudessa selvästi etusjalla. Tämän tuloksena viimeisimmässä uudistuksessa otettiin käyttöön viherryttäminen. Poliittiset päättäjät korostavat toistuvasti tätä YMP:n suurta kehitysaskelta. YMP:n ympäristöulottuvuus on maailmanlaajuinen ja monitahoinen, sillä maatalous koskee maaperää, vettä, luonnon monimuotoisuutta, metsätaloutta ja hiilidioksidipäästöjä. Tehokkaampi toimintapolitiikka olisi viljelijöiden näkökulmasta ymmärrettävämpi, helpommin toteutettavissa ja yksinkertaisempi.

5.8 Viljelijöille on tarpeen maksaa julkishyödykkeiden tarjoamisesta (etenkin ekosysteemipalvelujen tarjoamisesta).

Yhteinen elintarvikepolitiikka

5.9 Ajatusta yhteisestä elintarvikepolitiikasta on tuotu esille erityisesti Alankomaiden puheenjohtajakaudella. Uuden YMP:n myötä EU tunnustaa, että Euroopan maatalous on saatava korkeammalle tasolle turvallisten ja korkealaatuisten elintarvikkeiden kestäväpohjaisen tuotannon suhteen. YMP:llä tuetaan koululaisten hedelmä- ja maito-ohjelmia, joiden tavoitteena on kannustaa hyviin ruokailutottumuksiin jo pienestä pitäen. Sillä edistetään myös luonnonmukaista tuotantoa tarjoamalla tietoa eri vaihtoehdoista selkeiden pakkausmerkintäsääntöjen ja maaseudun kehittämisselityksiin sisältyvien erityisten tukiohjelmien avulla.

5.10 Kansanterveyden, terveellisen ruokavalion ja terveiden elintapojen edistäminen kuuluu nykyisin jäsenvaltioiden toimivaltaan. Euroopan unionin tulee kuitenkin varmistaa kestäväpohjaisten elintarvikejärjestelmien avulla, että kaikilla eurooppalaisilla on mahdollisuus terveelliseen ja laadukkaaseen ravintoon. Unionin toimilla täydennetään ja koordinoidaan kansallisia toimia, mutta enemmän synergiaa olisi luotava YMP:n ja Euroopan elintarvikepolitiikan välille.

5.11 Suuren yleisön odotusten ja kuluttajakysynnän perusteella olisi pyrittävä ennen kaikkea kehittämään lähiruokajärjestelmiä eli lyhyitä toimitusketjuja erityisesti suurtaaloistoinnissa.

Ilmastopolitiikka ja YMP

5.12 Maatalouden ympäristöjalanjälki on pienentynyt vuoden 1990 jälkeen. Maatalouspäästöjä on silti edelleen tarpeen pienentää vuoteen 2030 mennessä. Tämä on toteutettava säilyttämällä maatalouden eurooppalainen malli ja noudattamalla kustannustehokasta päästövähennyspolitiikkaa. On mahdollista lisätä maaperän hiilipitoisuutta ja korvata fossiiliset energialähteet ja petrokemian tuotteet maa- ja metsätalouden tuotteilla.

5.13 Olisi tunnustettava, että maataloudella ja maankäytöllä on moninaisia tavoitteita, ja niiden mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ovat pienemmät. Huomioon on otettava myös tarve huolehtia ruokaturvaan ja ilmastopolitiikkaan liittyvien EU:n tavoitteiden johdonmukaisuudesta ⁽¹⁾.

Tutkimus, innovointi ja neuvontajärjestelmät

5.14 Maatiloilla, koemasilla ja laboratorioissa tehdään jatkuvasti merkittäviä innovaatioita. Tutkimus- ja kehittämistyötä olisi lisättävä, jotta voidaan tukea siirtymistä kestäväpohjaisempiin maatalousjärjestelmiin. On olennaisen tärkeää esitellä innovaatiot muille sidosryhmille. Neuvontapalveluja, sidosryhmien välistä yhteistyötä ja muita innovaatioiden levittämiseen ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen soveltuvia keinoja tulisi edistää.

5.15 EU:n maatalousalan tutkimusohjelmaa olisi vahvistettava seuraavalla ohjelmakaudella, jotta voidaan ottaa huomioon elintarvikkeisiin liittyvät haasteet ja ruoan geostateginen merkitys 2000-luvulla. Digitaalitalous voisi olla uusi "maatalouden vallankumous" 1900-luvun vihreän vallankumouksen jälkeen.

Toimitusketjun toiminta

5.16 Lähes jokaisesta jäsenvaltiosta löytyy selkeitä todisteita toimitusketjun toimintahäiriöistä, jotka johtuvat keskittymisestä jalostuspäähän. Lisäarvon jakautuminen elintarvikeketjun sidosryhmien välillä on epätasaista.

5.17 Koska EU:n toimivalta kattaa kilpailuasiat ja sisämarkkinat, tähän ongelmaan olisi puuttettava Euroopan tasolla. Euroopan komission tulisi ehdottaa EU-tason sääntelykehyksiä sopimussuhteiden järjestämiseksi ketjun sisällä ja oikeudellisia keinoja viljelijöiden yhteisten toimien toteuttamiseksi. Tuottajaorganisaatiot ovat tärkeitä osapuolia elintarvikeketjussa ja auttavat vahvistamaan tuottajien asemaa. Tulevalla YMP:llä olisi lisättävä tuottajaorganisaatioiden neuvotteluvoimaa. Maatalousmarkkinoiden työryhmän työn tulokset olisi otettava huomioon.

5.18 YMP on mukautettava talouden muuttumisen realiteetteihin ja nopeuteen. YMP-asetuksen (EU) N:o 1308/2013 219–222 artiklaa on työstettävä, jotta säännöksistä tulee toteuttamiskelpoisia ja mahdollisia noudattaa Euroopan komissiolle ja tuottajalle.

⁽¹⁾ Eurooppa-neuvoston päätelmät, 23.–24. lokakuuta 2014, kohta 2.14.

Kansainvälinen kauppa

5.19 Maailmankauppa ja avoimet markkinat vahvistavat kilpailukykyä ja voivat laskea ruoan hintaa. Oikeudenmukainen kauppa on kuitenkin äärimmäisen tärkeää EU:lle, jotta se voi kilpailla samoin tuotantomenetelmin ja säännöin kolmansien maiden kanssa. Tullien ulkopuoliset esteet voisivat vaarantaa kansainvälisen kehityksen. Maailmanlaajuisen ruokaturvan saavuttamiseksi on tarjolla lukuisia erilaisia ratkaisuja, joissa myös kaupalla on oma roolinsa maataloustuotteiden viennin lisäämisen muodossa.

5.20 YMP:n ja kauppapolitiikan tulee kuitenkin huolehtia siitä, että eurooppalaisten tuotteiden ja tuontituotteiden välillä on tasapuoliset kilpailuedellytykset. EU:n tulisikin vaatia, että tuontituotteet täyttävät samat vaatimukset.

Euroopan unionin talousarvio

5.21 YMP on perinteisesti ollut EU:n rahoittamaa. YMP:n osuus EU:n talousarviosta on suuri (38 prosenttia vuonna 2015), mutta se on vain noin 0,4 prosenttia Euroopan julkisista menoista. YMP:n talousarvio on pienempi kuin vastaava budjetti Yhdysvalloissa tai Kiinassa. Se on lisäksi pysynyt samana tai pienentynyt usean vuoden ajan EU:n laajenemisesta huolimatta. YMP:n täytyy vastata moniin suuriin haasteisiin tulevaisuudessa. Maatalouspolitiikan määrärahoja on siksi tarpeen lisätä unionin tasolla.

5.22 Euroopan unionin talousarvion erityispiirteet, kuten vuotuisuus, rajoittavat merkittävästi YMP:n suunnittelua. Nämä esteet rajoittavat keskinäisiä rahastoja ja kriisitilanteissa toteutettavia toimenpiteitä. Määrärahojen jako luo lisäksi poliittisia jännitteitä ja saattaa aiheuttaa tehottomuutta.

Yksinkertaistaminen

5.23 Yksinkertaistaminen on ollut YMP:n painopisteenä monina vuosina, erityisesti vuoden 2013 YMP:n uudistuksen ensimmäisinä täytäntöönpanovuosina. Seuraavan uudistuksen tärkeimpänä tausta-ajatuksena tulisi silti olla yksinkertaistaminen. Parantamisen varaa on erityisesti valvonnan tarkoituksenmukaisuudessa ja seuraamusjärjestelmien oikeasuhtaisuudessa. Nykyiset viherryttämistoimenpiteisiin ja täydentävien ehtojen järjestelmään liittyvät tukivähennykset saattavat olla järjettömiä ja kohtuuttomia. On erittäin tärkeää, että suorat tukimaksut maksetaan ajoissa.

YMP:n rakenne

5.24 Viimeksi kuluneina vuosikymmeninä YMP:n rakenne on perustunut kahteen pilariin. Ensimmäisen pilarin rahoituksesta vastaa kokonaan Euroopan unioni, kun taas toinen pilari rahoitetaan yhteisesti ja mukautetaan kunkin jäsenvaltion tarpeisiin monivuotisten ohjelmien avulla. Jäsenvaltioiden ja alueiden monimuotoisuus ja niiden erilaiset tarpeet edellyttävät kahden pilarin rakenteen säilyttämistä tulevassa YMP:ssä.

Valmistautuminen vuoden 2020 jälkeiseen YMP:hen

5.25 Komissio toteaa 25. lokakuuta 2016 julkaistussa vuoden 2017 työohjelmassa, että se aikoo jatkaa työtään ja järjestää laajan kuulemismenettelyn YMP:n yksinkertaistamisesta ja uudistamisesta, jotta YMP:n panos komission kymmeneen painopisteeseen ja kestäväen kehityksen tavoitteisiin voisi olla mahdollisimman suuri. On tärkeää, että Euroopan kansalaisyhteiskunta osallistuu aktiivisesti tähän prosessiin.

Bryssel 15. joulukuuta 2016.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*